Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ____________________

   (Name) ____________________

2. (Signature) ____________________

   (Name) ____________________

Roll No. | | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No. ____________________

(In words)

Test Booklet No.

D – 3707

PAPER – III

GUJARATI

Time : 2½ hours] **[Maximum Marks : 200**

Number of Pages in this Booklet : **40** Number of Questions in this Booklet : **26**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answers to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Test Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the question booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your name or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the Test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc. is prohibited.**
10. **There is NO negative marking.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुये रिक्त स्थान पर ही लिखिये।

   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी। पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी सील को फाड़ लें। खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं। दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ / प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले ले। इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे। उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर अपना नाम या ऐसा कोई भी निशान जिससे आपकी पहचान हो सके, किसी भी भाग पर दर्शाते या अंकित करते हैं तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित कर दिये जायेंगे।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें।
8. **केवल नीले / काले बाल प्वाईंट पैन का ही इस्तेमाल करें।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (कैलकुलेटर) या लाग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है।**
10. **गलत उत्तर के लिए अंक नहीं काटे जायेंगे।**

GUJARATI

ગુજરાતી

PAPER – III

પ્રશ્નપત્ર – III

NOTE: **This paper is of two hundred (200) marks containing four (4) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.**

સૂચના : આ પ્રશ્નપત્ર બસો (200) ગુણનું છે અને એમાં ચાર (4) વિભાગો છે. આ વિભાગોના પ્રશ્નોના ઉત્તર વિદ્યાર્થિઓએ એમાં આપેલી સૂચનાઓ અનુસાર આપવા.

SECTION - I

વિભાગ - I

Note : This section contains five (5) questions based on the following paragraph. Each question should be answered in about thirty (30) words and each carries five (5) marks. **(5x5=25 marks)**

સૂચના : આ વિભાગમાં પૂછેલા પાંચ (5) પ્રશ્નો નીચે આપેલા પરિચ્છેદ પર આધારિત છે. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે ત્રીસ (30) શબ્દોમાં આપવો અને દરેક પ્રશ્નના ગુણ પાંચ (5) છે.

નીચેનો પરિચ્છેદ વાંચીને પૂછેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો. **(5x5=25 ગુણ)**

સુરેખ કાવ્ય સુધી ભાષા દ્વારા પહોંચવાનો ક્રમ ભારે કસોટીનો છે. ભાષા જગતના અનુભવોને વ્યક્ત કરવા માટે ઉપજાવવામાં આવેલું વ્યાવહારિક સાધન છે, તેને કવિતામાં તદ્દન જુદી જ રીતે પ્રયોજવાનો પ્રસંગ આવે છે. શબ્દો અનુભવાત્મક જગતનો નિર્દેશ કરવા ટેવાયેલા છે. હવે કવિતાના આત્મપર્યાપ્ત આત્મનિર્ભર જગતનો જ એમને નિર્દેશ કરવાનો છે એટલે કે કાવ્યમાં એ યોજાય ત્યારે એમને બહિર-નિર્દેશક મટીને અંતર્-નિર્દેશક થવાનું છે. ભાષા પાસેથી આ જાતનું કામ લેતી વખતે કવિને ભાષાની ઇબારત સાથે છૂટો પણ લેવી પડે છે. ઠરડમરડ કરવી પડે છે અને કાવ્યને ઈષ્ટ હેતુ માટે એને જોતરવી રહે છે. ભાષા, વાળ્યું વળે એવું સાધન હોવા છતાં, ઠીક ઠીક પ્રતિકાર પણ કરે છે. કવિ ભાષા પાસે બધુ કામ એની વર્ણસંઘટના (અવાજોની રચના) અને અર્થસંઘટનાને પોતાના હેતુ માટે કાર્યક્ષમ રીતે યોજીને લે છે, એટલે કે છંદ, અનુપ્રાસ, ઉપમાદિ અલંકાર, ભાવપ્રતીકો આદિ દ્વારા લે છે. અનેક શબ્દોના અવાજો અને અર્થચ્છાયાઓ પાસેથી એ બધાને એક ધૂંસરી નીચે મૂકીને ધાર્યું કામ કઢાવવું એ તો કવિની કસોટી છે જ, પણ સાથે એણે એ પણ જોવાનું છે કે ભાષાના સાધનને જરૂર પ્રમાણે વાળવું પણ તૂટી જાય ત્યાં સુધી નહિ, શબ્દોની અંતર-નિર્દેશક શક્તિ કાવ્યસૃષ્ટિ પૂરતી યોજવી- ખિલવવી સુધ્ધાં પણ શબ્દોની બહિર્ - નિર્દેશકતાનો સદંતર ધ્વંસ ન થાય કેમકે નહિ તો એ નર્યું આત્મસંભાષણ જ બની જશે.

1. ભાષા દ્વારા કાવ્યના લક્ષ્ય સુધી પહોંચવાનો માર્ગ શા માટે અઘરો છે?

2. કાવ્યમાં શબ્દો યોજાય ત્યારે શા માટે તે બહિ-નિર્દેશક મટીને અંત-નિર્દેશક બને છે?

3. કવિ ભાષાની ઇબારતને યથાવત્ રાખે છે કે તેમાં કોઇક પ્રકારનો સંસ્કાર કરે છે?

4. ભાષાની બહિર્નિર્દેશકતાનો સંપૂર્ણ લોપ કવિ શા માટે કરી શકતો નથી?

5. આ પરિચ્છેદને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

SECTION - II

વિભાગ - II

Note : This section contains fifteen (15) questions each to be answered in about thirty (30) words. Each question carries five (5) marks.

(5x15=75 marks)

સૂચના : આ વિભાગમાં પંદર (15) પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર લગભગ ત્રીસ (30) શબ્દોમાં આપવો. દરેક પ્રશ્નના ગુણ પાંચ (5) છે. **(5x15=75 ગુણ)**

6. વક્રોક્તિની વિભાવના ઘડવામાં ક્યા ક્યા પુરોગામી કાવ્યશાસ્ત્રીઓનો ફાળો છે તે જણાવો.

7. નવ્યવિવેચનનાં બે મુખ્ય ગૃહીતો જણાવો.

8. ચન્દ્રકાન્ત ટોપીવાળાએ પોતાનાં કયાં પુસ્તકોમાં ભાષાકેન્દ્રી સાહિત્યવિવેચનની ચર્ચા કરી છે?

9. 'ગોદાન' ને કયા પ્રકારની નવલકથા તરીકે ઓળખાવી શકાય?

10. ગાંધીજીએ પોતાની આત્મકથામાં જીવનયાત્રાનાં કેટલાં વર્ષોનું આલેખન કર્યું છે?

11. 'છિન્નપત્ર' ને કયા પ્રકારની નવલકથા કહેવાય? એ પ્રકારની મુખ્ય લાક્ષણિકતા સ્પષ્ટ કરો.

12. 'મેટામોર્ફોસિસ' માં કોનું સ્વરૂપાંતર શામાં થાય છે?

13. ટૂંકી વાર્તાની કોઈ પણ બે જાણીતી વ્યાખ્યાઓ આપો.

14. ગુજરાતી ભાષાની વિવિધ બોલીઓનાં નામ આપો, સાથે સાથે તેમના ભૌગોલિક વિસ્તારો સ્પષ્ટ કરો.

15. ભોગીલાલ સાંડેસરાના સંશોધનાત્મક પુસ્તકોનાં નામ આપો અને તેમના સંશોધનનું ક્ષેત્ર જણાવો.

16. તુલનાત્મક સાહિત્યની કઇ કઇ પદ્ધતિઓ જાણીતી છે?

17. સોનેટ પ્રકારોના નિર્દેશ સાથે તેમની પ્રાસરચનાઓ વર્ણવો.

18. ગુજરાતીમાં લોકસાહિત્યનું સંપાદન કરનારા પ્રમુખ સાહિત્યકારો કોણ હતા અને તેમનાં સંપાદનોનાં નામનિર્દેશ કરો.

19. 'પૂર્વાલાપ' નાં ખંડ કાવ્યોના નિર્દેશ સાથે તેમની કાવ્યબાનીના વિશેષો જણાવો.

20. 'ગોરા' નવલકથાના નાયકના જીવનમાં કેવી રીતે કટોકટી ઊભી થઇ?

SECTION - III

વિભાગ - III

Note : This section contains five (5) questions from each of the electives / specialisations. The candidate has to choose only one elective / specialisation and answer all the five questions from it. Each question carries twelve (12) marks and is to be answered in about two hundred (200) words.

(12x5=60 marks)

સૂચના : આ વિભાગમાં પાંચ (5) પ્રશ્નો દરેક વિકલ્પમાંથી આપવામાં આવ્યા છે. વિદ્યાર્થીઓએ કોઈ પણ એક વિકલ્પ પસંદ કરીને તેમાં પૂછવામાં આવેલા પાંચેપાંચ પ્રશ્નોના ઉત્તરો આપવા. દરેક પ્રશ્નના ગુણ બાર (12) છે અને દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે બસો (200) શબ્દોમાં આપવો.

(12x5=60 ગુણ)

વિકલ્પ - I

21. મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં પરંપરા અને મૌલિકતાની વિભાવનાઓ કેવી રીતે જોવા મળે છે તેની આલોચના કરો

22. મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં જોવા ન મળેલાં કયાં લક્ષણો અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં જોવા મળે છે તેની સમીક્ષા કરો.

23. સુધારક યુગ અને પંડિત યુગનાં ભેદક લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

24. ગાંધીયુગીન ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તાની વિશેષતાઓ વર્ણવો

25. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી સાહિત્યમાં આધુનિકતાની વિભાવના કેવી રીતે પ્રગટી તેની સદૃષ્ટાન્ત ચર્ચા કરો.

અથવા

વિકલ્પ - II

21. લોકસાહિત્યની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી તેના સંશોધનમાં ઊભા થતા પ્રશ્નોની ચર્ચા કરો.

22. મધ્યકાલીન ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાનાં મહત્ત્વનાં સ્થિત્યંતરોની આલોચના કરો.

23. ગુજરાતી ભાષાની ઉત્ક્રાન્તિના મહત્ત્વના તબક્કાઓની સમીક્ષા કરો.

24. મધ્યકાલીન કવિ પ્રેમાનન્દની આખ્યાનકળાને સમૃદ્ધ કરનારી પરંપરાની સદષ્ટાન્ત આલોચના કરો.

25. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તામાં પ્રગટેલા નવા વળાંકોની વિગતે ચર્ચા કરો.

અથવા

વિકલ્પ - III

21. લોકકથામાં પ્રતિબિંબિત થતા સાંસ્કૃતિક અને સામાજિક સન્દર્ભોની આલોચના કરો.

22. તુલનાત્મક સાહિત્યની વિભાવના સ્પષ્ટ કરીને તેના અભ્યાસ માટેની જુદી જુદી પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો.

23. ભારતીય રસવિચારને અભિનવગુપ્ત દાર્શનિક પરિમાણ આપીને કેવી રીતે સમૃદ્ધ કરે છે તેની ચર્ચા કરો.

24. નવલકથા સ્વરૂપ અર્વાચીન જીવનની સંકુલતાઓને પ્રગટ કરનારું સ્વરૂપ છે એમ કેટલે અંશે કહી શકાય?

25. જૈન અને જૈનતર ફાગુની વિશિષ્ટતાઓ સદષ્ટાન્ત ચર્ચો.

અથવા

વિકલ્પ - IV

21. મમ્મટની દૃષ્ટિએ કાવ્યપ્રયોજન-કાવ્યહેતુની ચર્ચા કરો.

22. પ્રશિષ્ટતાવાદ (ક્લાસિસીઝમ)થી કૌતુકપ્રિયતાવાદ (રોમેન્ટિસીઝમ) કેવી રીતે અલગ પડે છે એની સમીક્ષા કરો.

23. 1950 પછીની ગુજરાતી વિવેચનાએ ક્યા મહત્ત્વના પ્રશ્નોની ચર્ચા કરી છે તે વર્ણવો.

24. વ્યાસરચિત મહાભારતની વિશેષતાઓ વર્ણવો.

25. આધુનિક ગુજરાતી નવલકથાની વિશેષતાઓ ચર્ચો.

અથવા

વિકલ્પ - V

21. જ્ઞાનમાર્ગી કવિતામાં અખા ભગતના અર્પણનું મૂલ્યાંકન કરો.

22. ગુલામમોહમ્મદ શેખના ‘અથવા’ કાવ્યસંગ્રહને આધારે આધુનિક ગુજરાતી કવિતાના વિશેષોની સમીક્ષા કરો.

23. આરંભકાલીન ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તાને ઘડવામાં ધૂમકેતુ અને સ.વિ.પાઠકે ભજવેલા ફાળાની આલોચના સદૃષ્ટાન્ત કરો.

24. ટી.એસ. એલિયટની રચના ‘ધ વેસ્ટ લેન્ડ’ માં પરંપરા અને આધુનિકતાનો સમન્વય કેવી રીતે કરવામાં આવ્યો છે તેની ચર્ચા કરો.

25. ગુજરાતી લિરિકલ નવલકથાની વિશિષ્ટતાઓ દૃષ્ટાન્ત સહિત સમજાવો.

SECTION - IV

વિભાગ - IV

Note : This section consists of one essay type question of forty (40) marks to be answered in about one thousand (1000) words on any of the following topics. This question carries 40 marks.

(40x1=40 marks)

સૂચના : આ વિભાગમાં (40) ગુણવાળો એક નિબંધ પ્રકારનો પ્રશ્ન છે. નીચે આપેલા કોઇ પણ એક વિશે આશરે એક હજાર (1000) શબ્દોમાં ઉત્તર આપનો.

(40x1=40 ગુણ)

26. આધુનિક ગુજરાતી અછાંદસ કવિતાના ઉદ્ભવ અને વિકાસના વિવિધ તબક્કાઓની સદૃષ્ટાન્ત સમીક્ષા કરો.

અથવા

મધુ રાયનાં કથાસાહિત્યમાં પ્રગટતાં આધુનિક અને પ્રયોગશીલ વલણોનુ સદૃષ્ટાન્ત મૂલ્યાંકન કરો.

અથવા

કલાની સ્વાયત્તતા અને તેમાંથી ઊભા થતા પ્રશ્નોની ચર્ચા કરો.

FOR OFFICE USE ONLY							
Marks Obtained							
Question Number	**Marks Obtained**	**Question Number**	**Marks Obtained**	**Question Number**	**Marks Obtained**	**Question Number**	**Marks Obtained**
1		26		51		76	
2		27		52		77	
3		28		53		78	
4		29		54		79	
5		30		55		80	
6		31		56		81	
7		32		57		82	
8		33		58		83	
9		34		59		84	
10		35		60		85	
11		36		61		86	
12		37		62		87	
13		38		63		88	
14		39		64		89	
15		40		65		90	
16		41		66		91	
17		42		67		92	
18		43		68		93	
19		44		69		94	
20		45		70		95	
21		46		71		96	
22		47		72		97	
23		48		73		98	
24		49		74		99	
25		50		75		100	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....